

Workshop 'Research in Practice', 5 and 6 September 2024, Theatre Education, HKU.

Research Note

The aim of this workshop was on the one hand to share with the students two ways of doing research in practice, namely by using performative scores, and by using the form of a workshop to research questions of your own. At the same time, the workshop was conceived as a form of exemplification: it was an example of the thing it was talking about, namely a workshop-as-research. My main question: what is research-in-practice (of practical research) and how do you do it? My sub-question: what does it take to convey performative research, in the form of working with scores, in a lesson in such a way that people can then work with it themselves?

In general, the method I had devised worked very well. The feedback was very positive: people really enjoyed the fact that they were sharing in a research, that the workshop was conceived as collective research rather than as a 'handing down knowledge' type of lesson. They also appreciated the emphasis on 'doing', and were able and confident to apply what they learnt to their own researches. Critical feedback was on the number of different options I gave in the beginning for scores to choose from. It would be better to begin with very short exercises with everyone doing the same score for example. Also, my terminology was sometimes confusing for them. Words like 'harvesting', 'notating' could be replaced by more accessible language.

For myself, I learnt a lot, not only in the practice of doing the workshop, but also in the process of conceiving it: thinking out how I do these things, articulating the steps and the principles, the tools, concepts and finding examples was really helpful in developing these things as method.

Verslag Workshop 'Onderzoek in de Praktijk', 5 en 6 September 2024, Theater Educatie, HKU.

Voorbereiding:

Ik heb het hele programma uitgedacht en in een Google doc gezet, zodat ik dit kon delen met de studenten.

Dat deed ik per email op 4 september naar alle deeldemende studenten:

Hoi allemaal,
veel dank Daniela voor deze introductie!

Omdat er best een aantal van jullie door stages niet op beide dagen kunnen deze week, ben ik de lessen aan het uitschrijven in een online document. Daar zal ik ook relevante links en aantekeningen toevoegen tijdens de les.

Hier is de
link: <https://docs.google.com/document/d/1uSldQHlFop9E2uB4LNvR-Yh7KiYex-GNZTv48uJHxiw/edit?usp=sharing>

Laat me vooral weten als je problemen hebt om het te openen.

Het is niet nodig dit vooraf te lezen! Het is echt bedoeld voor wie er niet bij kan zijn, en als plaats om tijdens de lessen dingen op te slaan die we met elkaar willen delen.

Ik verheug me erop jullie te ontmoeten en samen aan het werk te gaan!

Tot morgen!

Hartelijke groet,
Philippine

WORKSHOP PHILIPPINE: ONDERZOEK IN DE PRAKTIJK DOEN

5-6 September 2024

PROGRAMMA

Donderdag 5, 11.00 uur: Check-in.

namen en voornaamwoorden:

C, he-him, F, zij-haar, E, zij-haar, K, zij-haar, IL, zij-haar, R, zij-haar, M, die-hun, A, zij-haar, I, zij-haar, E, zij-haar, T, zij-haar, T, hij-hem, J zij-haar/die-diens.

11.10: Inleiding: Wat is onderzoek? Het blijft een ingewikkelde vraag, ook voor mij!

Deze 2 dagen gaan specifiek over 'onderzoek in de praktijk' doen. Jullie zullen volgende week in de les van Daniela meer te horen krijgen over vormen van kennis (zoals feitenkennis, belichaamde kennis, proceskennis, ervaringskennis) en dat je verschillende methodes gebruikt om die verschillende soorten van kennis ofwel op te doen, of aan te boren, want sommige kennis heb je al maar moet je zien te activeren/aanboren/articuleren. Waar we ons deze 2 dagen op richten, valt vooral onder belichaamde kennis, proceskennis en ervaringskennis. En die kennis doen we op en/of boren we aan door 2 bepaalde vormen van praktijkonderzoek te behandelen: een vorm van wat ik noem 'performatief onderzoek', en workshop-als-onderzoek. Morgen gaat over een workshop of les geven als vorm van onderzoek.

Jullie moeten binnen je onderzoeksproject ook allemaal een zogenaamde toetsing in de praktijk op nemen. Wat we vandaag en morgen behandelen kan daar behulpzaam voor zijn.

11.15: OPWARM/CONCENTRATIE OEFENING: Iedereen draait hun stoel om zodat ze naar de muur kijken. Zet de stoel zo neer dat je met je hand de muur kan aanraken. Sluit je ogen, verleng je adem... Leg nu je handen op de muur, en ga het gebied dat binnen handbereik ligt zo gedetailleerd mogelijk bestuderen met je handen.

Doe dit zonder te praten, concentreer je volledig op wat je met je handen te weten komt over deze oppervlakte.

Zet al je zintuigen behalve je ogen op scherp om zo veel mogelijk informatie op te zuigen.

(7 minuten)

Observeer je observaties.

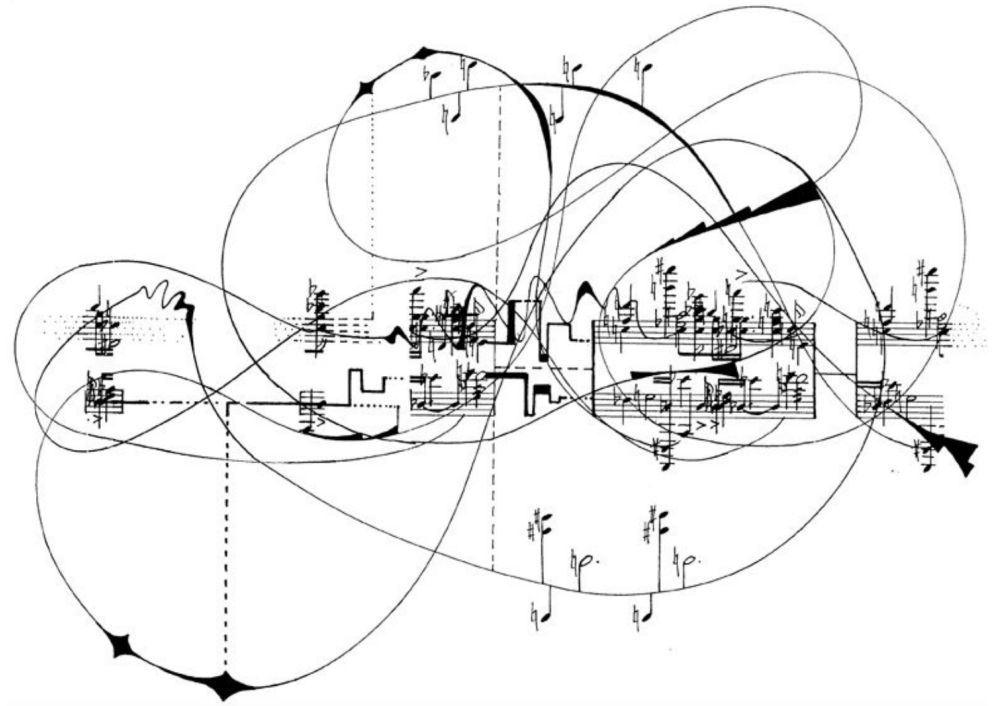
Observeer je methodes, hoe je aan informatie komt. Stel ze eventueel bij, of breid je arsenaal uit.

Met je ogen nog steeds dicht, laat je handen vallen. Concentreer je nog even op de informatie die je opdeed. Doe nu je ogen open en observeer het verschil tussen voelen en zien.

11.25: Verder met de inleiding: Vandaag gaat het over performatief onderzoek. Ik ga een hele specifieke vorm introduceren, en dat is het werken met 'scores' als vorm van onderzoek. Wat is een 'score'? De term komt uit de performance kunst en betekent iets dat zich eigenlijk slecht laat definiëren, maar denk aan muziekpartituren, dat zijn vormen van 'scores' ('a musical score').

Scores zijn instructies, handleidingen, aanwijzingen, de geschreven of getekende vorm van een performance, de 'prompts'... en ze kunnen heel abstract zijn, of heel concreet, en alles er tussenin.

Wie een beetje in de muziek zit kent misschien de muziekpartituren van John Cage? Hier een voorbeeldje:

Je ziet het al. Hier gebeurt heel wat meer dan "speel deze noot, dan deze". Hier komt interpretatie bij kijken. Dus deze muziekpartiture is ook een echt 'performative score', in die zin dat het je uitnodigt het te interpreteren om te weten hoe je het gaat uitvoeren, en omdat het je uitnodigt iets te doen waar je zelf de uitkomst nog niet van kan voorspellen. Je moet het eerst doen.

Dan deze van een van mijn favoriete kunstenaars als het om scores gaat, Yoko Ono:

VOICE PIECE FOR SOPRANO

Scream.

1. against the wind
2. against the wall
3. against the sky

1961 autumn

of deze, ook van haar:

CONVERSATION PIECE

Bandage any part of your body.
If people ask about it, make a story
and tell.
If people do not ask about it, draw
their attention to it and tell.
If people forget about it, remind
them of it and keep telling.
Do not talk about anything else.

1962 summer

<http://intermsofperformance.site/keywords/score/pablo-helguera>

https://www.google.com/search?q=scores+yoko+ono&sxsrf=APq-WBs7-e4YJO4A7Tv31R1JEQLmykirWQ:1643718436281&source=Inms&tbn=isch&a=X&ved=2ahUKEwjH5YSswN71AhVMPOwKHSryBBUQ_AUoAXoECAIQAw&biw=1347&bih=645&dpr=2

[Another Version: Thinking Through Performing](#)

<https://davidhelbich.blogspot.com/>

https://www.metteingvartsen.net/texts_interviews/418/

Scores inzetten in onderzoek zie ik als een manier om jezelf op een avontuurtje uit te sturen met je onderzoeksvraag op zak, om te zien welke nieuwe inzichten je onderweg kan opdoen. Het is een manier om je eigen blik te verfrissen, toeval binnen te laten en het lichaam als kennisdrager te activeren in je onderzoek.

Ok, leuk allemaal, maar hoe zet je dit in, in of als onderzoek? Stel, je verbindt die laatste score van Ono aan een onderzoeksvraag. Stel, je hoofdonderzoeksvraag gaat over Storytelling. Zoiets als: Hoe kan storytelling bijdragen aan een inclusieve leeromgeving? Dan kan een subvraag zijn: aan welke eisen moet een verhaal voldoen om de aandacht van de luisteraar vast te houden? Met de score van Ono, die je interpreteert naar jouw onderzoeksvraag toe, kan je hier onderzoek naar doen. Je bedenkt bijvoorbeeld 3 verschillende verhalen met verschillende structuren en verteltechnieken, en je wil testen welke het beste de aandacht vasthoudt, welke het meest tot een gesprek leidt. Dat doe je door de score van Ono te gebruiken, met de toegevoegde eigen interpretatie, dat je observeert wanneer je de aandacht verliest, of wanneer je de aandacht juist pakt. Gewoon als imaginair voorbeeldje....

Even algemeen. Mijn vuistregels:

1. Om iets onderzoek te laten zijn, moet er een onderzoeksvraag zijn. Dit geldt eigenlijk voor elke vorm van onderzoek. Natuurlijk gaan jullie straks een hoofd onderzoeksvraag formuleren voor je onderzoeksproject. Maar die ga je in stukken en brokken tackelen. Dat doe je door zogenaamde deelvragen vragen of subvragen. Vragen die deel zijn van je grotere vraag. Mijn tip is hier: Voor dat je ergens aan begint, of het een boek lezen is, een bron zoeken, een praktijkonderzoek, neem eerst even de tijd om je af te vragen: wat wil ik weten? Wat is mijn (deel) vraag? Zelfs als je heel intuïtief iets hebt gekozen, je

hebt zomaar uit nieuwsgierigheid een boek opgepakt, denk heel even na voor je begint, of na het lezen van de eerste bladzijde, waarom heb je het gepakt?

En kan je daar een vraag aan verbinden, en hoe zit dan in je onderzoek verweven? Dit geeft richting aan je lezen, doen, gesprekken, maken enz.

2. Track & Trace: Maak sporen. Creeër neerslag. Onderstreep dingen in de tekst die je leest, maak aantekeningen, voice memo's, foto's, tekeningen, (lees) verslagen.... Creeër sporen voor jezelf zodat je de informatie, ideeën, gedachten of inzichten die je tijdens het doen van het onderzoek opdoet, (welke vorm van onderzoek dat ook is), verzamelt.

3. Opslagbak: Maak hier opslag vormen voor. Zorg voor dozen, vakjes, mapjes, emmers, bakjes, die concreet, digitaal, wat dan ook zijn, iets waarin je die sporen die je maakt in op kan vangen.

Daarna volgen er natuurlijk de stappen van reflectie en analyse, maar voor mij zit in die eerste 3 stappen het moeilijkste werk. Vragen formuleren is gewoon niet makkelijk. Dan, als je er helemaal 'in' zit, is het soms lastig de discipline te hebben om je er even uit te trekken om die aantekeningen, verslagen enz. te maken. En het ook nog op te slaan, zo, dat je het terug kan vinden, dus geordend... moeilijk! Daar gaat echt tijd in zitten. Maar als je het wel doet wordt de rest veel makkelijker. En bovendien, als je het doet kan je van heel veel activiteiten (potentieel) onderzoek maken!

Ok, performatief onderzoek door middel van scores: hoe doe je dat?

11.40: performative research

Omdat jullie allemaal (waarschijnlijk) nog in de fase zitten waarin je je onderzoeksvraag voor je onderzoeksproject nog niet hebt, zou ik willen voorstellen dat we voor deze les allemaal de hoofdvraag allemaal kiezen: wat wordt mijn onderzoeksvraag? En dan als subvragen om met scores aan te werken, bijvoorbeeld:

-wat zijn drie onderwerpen waar ik wat mee heb en waarvan ik denk dat ik me voor langere tijd wel mee bezig zou kunnen houden?

-wat is een onderwerp dat me zowel in mijn studie als in mijn persoonlijke leven bezig houdt?

-een goede onderzoeksvraag voldoet waarschijnlijk aan voorwaarden. Wat zouden voorwaarden kunnen zijn voor een onderzoeksvraag?

-ik denk dat ik het over wil doen, maar ik vind ook interessant. Wat interesseert me in de beide vragen?

Vragen uit de groep:

-hoe kan ik deze vraag (.....) koppelen aan stage, praktijk, enz.

-als ik denk aan mijn stage en mijn eindwerk, wat wil ik nog te weten komen.

-hoe maak ik een onderzoeksvraag die niet te breed en niet te smal is?

-als je denkt aan de praktijk, school, wat we gehad hebben, wat heb je gemist in het aanbod, de praktijk.

-wat heb ik gemist in mijn eigen schoolloopbaan aan de HKU?

11.45: OPDRACHT 1: Neem een van de voorbeeldvragen en herschrijf deze zodat hij meer bij je past en meer informatie bevat die op jou van toepassing is. Of verzin zelf een vraag.

Voorbeelden scores:

I: Walk your problem. Ga 10 minuten wandelen met je vraag in gedachten. Stel jezelf heel alert op: alles wat je ziet, hoort of tegenkomt wat je op als informatie over je vraag. Als je terugkomt maak je een notie over wat je zag, hoorde, rook, voelde en dacht (notitie hoeft niet per se schrijven te betekenen).

II: Adopt a problem. Schrijf je vraag in het kort op en geef hem aan iemand anders. Zelf krijg je er een van een ander. Hierop pas je 1 van de onderstaande 'scores' toe (15 minuten):

1 Zoek 3 objecten in het lokaal die verband houden met de vraag die je hebt ontvangen. Orkestreer een kort gesprek tussen deze 3 objecten. (Het gesprek hoeft niet per se uit woorden te bestaan.)

2 Maak voor deze score een klein groepje. Geef een kledingstuk door aan degene die naast je staat. Gebruik dit kledingstuk om jezelf in de ander te verplaatsten. Wat zou deze persoon te zeggen hebben over de vraag die je hebt ontvangen?

3 Het lokaal is een landschap. De mensen erin zijn bomen, dieren, de tafels zijn struiken of misschien heuvels. Neem je vraag uit wandelen in het landschap van het lokaal. Waar trekt het naar toe? Waar wil het heen en wat doet het?

4 Neem een schaar en knip de woorden die je hebt ontvangen los. Herschik ze. Doe dat een aantal keer om te kijken of er een nieuwe gedachte ontstaat. Voeg eventueel woorden of beelden toe als dat helpt om meer mogelijkheden te maken.

Toon de uitkomst aan de eigenaar van het probleem.

III: Raam staren. Ga 10 minuten in stilte voor een raam staan en kijk naar buiten.

IIII: Ecriture automatique. Neem een leeg vel papier en een pen. Ga op een rustige plek zitten. Begin te schrijven zonder daarbij na te denken, blijf schrijven, je pen komt niet meer van het papier totdat 10 minuten om zijn.

IV: Vreemdgaan. Neem een medium ter hand dat je normaal niet (veel) gebruikt en waar je snel iets mee kunt maken. (Collage, foto of film met je telefoon, tekenen, schrijven, zang etc). Denk aan je vraag en maak binnen 10 minuten een werk met dit medium dat een verband houdt met je vraag.

V: Scoring the question: Pas een van de scores uit nr II toe op je eigen vraag. 10 minuten.

OPDRACHT 2: Kies een score en
12.00 uur: probeer deze uit op je vraag.

(10 minuten, je mag het lokaal uit, je mag samenwerken)

Notities: er is best wat verwarring, sommigen vinden het heel abstract. Ik vraag me af of ik te veel opties heb gegeven? Ik ben benieuwd wat mensen straks vertellen.

Ik zie/hoor een groepje dat Adopt a Problem nr 2 doet. Lijkt best veel uit te komen, ik hoor dat bijvoorbeeld Fleur veel weet te vertellen over Roos, idem Tessa.

12.15: REFLECTIE: We komen terug in de groep en bespreken wat we hebben gedaan en wat het opleverde.

12.30: PAUZE

12.45: OPDRACHT 4: Iedereen bedenkt nu een eigen vraag, en bedenkt een eigen score voor die vraag. (10 mins)

13.25: REFLECTIE 1: Neem 10 minuten de tijd om op te schrijven of je inzichten opdeed, als ja welke, of als nee, wat er precies gebeurde.

Dit deden sommige mensen automatisch. Ik heb het niet expliciet gezegd. We gingen over op terugkoppeling in de groep. Iedereen vertelde even wat ze hadden gedaan en hoe het ging.

13.35: TONEN: Wie wil de score die ze hebben gedaan tonen?

13.45: REFLECTIE 2: Maak groepjes van 3 en bespreek de scores die je hebt gemaakt met elkaar. Denk met elkaar mee hoe de vragen en de scores sterker kunnen zijn, wat andere mogelijkheden zouden kunnen zijn enz.

13.50: : Check-out.

Notities algemeen: de tijd ging heel snel, we konden minder doen dan in het programma stond. Hoewel er wat verwarring was, heeft toch iedereen wel geëxperimenteerd met een vraag en een score, en (bijna) iedereen heeft ook een eigen score op een eigen vraag toegepast.

Bij de check-out hoor ik dat veel mensen het inspirerend vonden, als methode maar ook als manier om te beginnen: beginnen met het doen, en het primaat van feitenkennis een beetje opschudden.

Sommige mensen blokkeerden of schakelden uit. Sommigen trokken de conclusie dat het geen methode voor hun is, maar het bracht ze wel op ideeën.

Het tempo lag voor sommigen te hoog, terwijl anderen het hoge tempo juist fijn vonden.

Dag 2: Workshop als onderzoek, hoe doe je dat?

9.15: CHECK-IN

9. 20: VRAAG: IS ER IEMAND DIE LIEVER NIET HEEFT DAT IEMAND ZE AANRAAKT? OPWARM/CONCENTRATIE OEFENING: Ga zo zitten dat je het achterhoofd van je rechter buur kan aanraken met je rechterhand. Laat je arm weer zakken. Zak nu een beetje onderuit op je stoel, zodat je hoofd rust op het randje van je rugleuning. Verleng je adem. Ontspan je ogen, je oogkassen, je kaken, tong ligt ontspannen en los in de mond, ontspan je nek. Laat je hersenen heel zacht worden. Laat ze vloeibaar worden. Laat nu al je gedachten naar beneden druipen, langs je hals, ruggengraat, door je borst, naar je buik. Leg de gedachten neer in je buik.

Zonder je positie te veranderen en zonder te kijken, strek je rechterarm voorzichtig uit en zoek het achterhoofd van je buur. Leg je hand als een kommetje tegen het achterhoofd, net boven de rugleuning.

Voel de hand die je hoofd nu steunt. Laat je zacht geworden hersenen neerdalen in je schedel zodat het in de hand-kom valt. Laat overgebleven gedachten, die niet naar je buik waren afgedaald of die er inmiddels bij zijn gekomen, nu in dit kommetje vallen. Adem rustig in en uit.

Concentreer je nu op je rechterhand, die de gedachten van je buur dragen. Voel hun gewicht, of hun lichtheid. Koester ze rustig in je hand.

Laat je hand langzaam vallen, ga rechtop zitten, ogen rustig open doen... (korte reflectie: hoe was dit?)

Notitie: Opwarmoefening: we konden het niet zo doen dat deelnemers elkaars hoofden konden aanraken omdat de groep daar te klein voor was. Ik bedacht als alternatief dat ze het bij zichzelf deden.

Gedachten naar buik brengen en daar laten werkt niet zo goed. Kan ook als een 'steen in je maag' blijven liggen. Verspreid ze verder door het lichaam uit? Naar de vingers, de tenen, laat ze wegvloeien?

Idee van hand als kommetje, gedachten daarin vangen en daarna weggooien werkte wel goed maar als je alleen dat doet dan blijft het wel bij dat hoofd.

9.35: Introductie: Jullie weten alles van lesgeven, daar hoeft ik jullie niets over te vertellen. Maar kan je je ook voorstellen dat een les, of een workshop, een vorm van onderzoek kan zijn voor jezelf? We bespreken in de groep of en hoe jullie je dat voor kunnen stellen.

Mijn eigen vuistregels voor workshop-als-onderzoek zijn:

1. Je hebt een eigen onderzoeksvraag nodig.
2. Je moet een programma maken waarin die onderzoeksvraag duidelijk aan bod komt. Het liefst op verschillende manieren.
3. Je hebt een manier nodig om de uitkomsten te oogsten.
4. Je moet de oogst verwerken en expliciet maken hoe het je onderzoek voedt.
5. Denk aan de ontvanger! Een workshop als onderzoek mag nooit extractief worden ("ik gebruik deze groep voor mijn eigen belang"), iedereen moet er wat aan hebben. Je biedt tenslotte een workshop aan, dus mensen komen met de verwachten iets te leren, er iets van mee te nemen.

Voor 1: Het zal waarschijnlijk een deelvraag zijn in je hoofdonderzoek. Ik denk dat het helpt als de vraag niet te abstract is. Probeer je voor te stellen of je het in een workshop kunt zien werken.

Voorbeeld: Mijn hoofdvraag: wat is praktijkonderzoek en hoe doe je het? Mijn deelvraag: wat is er nodig om in een les performatief onderzoek, in de vorm van het werken met scores, zo over te brengen dat men er vervolgens zelf mee kan werken?

Notitie Ph: Het feit dat de les ook een onderzoek is en dat dat wordt gedeeld wordt gewaardeerd. Voelt gelijkwaardig en wederkerig.

Hoe ik het zelf aanpak:

Programma: Zelf maak ik best gedetailleerde programma's, die ik soms van tevoren toe stuur, en dan wijk ik in het moment af als ik dat wil. Ik maak in dat programma gebruik van mijn eigen 'gereedschappen', de dingen die ik te bieden heb, die specifiek zijn voor mijn praktijk. En ik werk, als er genoeg tijd is, met verschillende ritmes: snelkookpan opdrachten vs. langere opdrachten, soms opdrachten waarbij ze naar buiten moeten, of, als je bijvoorbeeld de hele dag hebt, dat er ook gerust kan worden. Jullie hebben vast je eigen manier van lessen en workshops ontwerpen. Maar in elk geval: Als je het hebt gemaakt, neem het programma door en kijk waar je onderzoeksvraag aan bod komt.

Oogsten: als zij aantekeningen maken, doe ik dat ook. Je kan deelnemers vragen om reflecties en notities te delen, bijvoorbeeld in een collectieve drive. Ik deel in dat geval mijn aantekeningen ook met hen, dat vind ik een belangrijke vorm van wederkerigheid. (Het is belangrijk om zorgvuldig om te gaan met de bijdragen van anderen: altijd toestemming vragen als je een foto wil maken, een aantekening van een ander wil gebruiken enz.) Check-ins en reflecties aan het begin + einde van de dagen + groepsreflecties aan het einde van de workshop zijn een goede manier om zelf te leren, en tegelijk zorg te dragen.

De oogst opslaan en verwerken: Ik observeer en luister aandachtig tijdens de workshop, maak aantekeningen, verzamel input uit de reflecties met de groep en verwerk alles in verslagen. Zo'n verslag heeft een kleine introductie waarin ik expliciet maak hoe de workshop verband houdt met mijn onderzoek, dan een beschrijving van wat we hebben gedaan en een reflectie. Idealiter zeg ik iets kort + concreets over wat ik heb geleerd over de onderzoeksvragen. En

dan, als je verschillende iteraties doet, neem je die inzichten mee naar de volgende keer dat je de workshop doet.

(Ph toont voorbeelden:

<https://www.researchcatalogue.net/view/2550715/2550716>)

Dit is natuurlijk best een saaie manier om het te doen, en heel voor de hand liggend, dus andere vormen zijn zeker denkbaar.

Notitie Ph: Deelnemers vinden het leuk om de research catalogue te zien, ook de journal die ik schrijf vanuit verschillende posities vinden ze inspirerend.

We lopen de les van gister samen even na om te zien hoe ik aan mijn eigen vuistregels heb voldaan.

19.45: OPDRACHT: Maak groepjes van 3 en bedenk samen een onderzoeksvraag die binnen een workshop zou kunnen worden onderzocht.

10.00: OPDRACHT 2: Bespreek met elkaar wat jullie verschillende gereedschappen zijn (praktijken, inzichten, dingen die je binnen je eigen theater of lespraktijk doet) die je zou kunnen inzetten in deze workshop.

10.15: REFLECTIE: Terug in de grotere groep, reflecteren we op deze 2 stappen.

10.25: OPDRACHT 3: Ontwerp de workshop.

10.40 OPDRACHT 4: Bedenk hoe je gaat oogsten en verwerken.

10.50-11.05 PAUZE

11.00: we bespreken.

11.15: TONEN opdracht voorbereiden, track & trace en oogsten bepalen.

Notitie ph: We zijn met 8 mensen dus we maken 2 groepen van 4.

11.30: TONEN: Elke groep krijgt 20 minuten om iets uit hun workshop te testen (de vraag, de gereedschappen, de lesonderdelen, hoe ze track & tracen, hoe ze oogsten).

Noties:

Groep 1: de opdracht die ze gaven was: "kies een boom, deze ga je zo gedatilleerd mogelijk zintuigelijk waarnemen. Terug in het lokaal ga je de waarnemingen eerst op papier uitbeelden, dan met je lichaam in de ruimte.

Prompts: maak het steeds groter, richt je tot elkaar."

Onderzoeksvraag: kan je je in een boom verplaatsen?

Feedback van de groep: laat het uitdrukken met je lichaam in de ruimte vrijer, want de ervaringen kunnen heel verschillend zijn.

Groep 2: "kies een liedje waar je je goed door gaat voelen, beluister het via je koptelefoon en doe ondertussen in de ruimte wat je wil." (Opvallend: mensen zijn vrij expressief, de meesten hebben de ogen dicht, bewegen op de muziek, vrolijk.) Daarna deden we als groep een 'humming' oefening (geluid maken/nurien, en tegelijk naar de anderen luisteren en daarop inspelen.).

Onderzoeksvraag: "wat zet jou in je kracht?"

12.20 REFLECTIE: Groepsreflectie op de les.

Notities: Dat je 'leerlingen' meeneemt in je gedachten is heel fijn.

De onderzoekende houding is goed mee te nemen naar eigen onderzoek, met name omdat het de deur open zet naar het 'doen'.

Scores niet voor iedereen toepasbaar. Wat had jou daarin geholpen? Een definitie. Meer gekaderd. Beginnen met 1 vraag en 1 score, minder keuzes.

Woorden als 'oogsten' enz zijn soms verwarrend. Kan ook gewoon 'samenvatten', 'noteren' enz., zijn.

12.30: Check-out.

